

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH
Mirosław Wróblewski**

Warszawa,

DOL.0623.24.2022

**Pani
Agnieszka Bartol- Saurel
Sekretarz Stanu
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów**

Szanowna Pani Minister,

w odpowiedzi na korespondencję z 27 czerwca 2024 r. dotyczącą skutków wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) z 20 czerwca 2024 r. w sprawie o **sygn. C-590/22 PS (ochrona danych osobowych – prawo do odszkodowania za szkodę niemajątkową powstałą wskutek niezgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych – wysokość odszkodowania)** w ocenie organu nadzorczego wyrok nie pociąga za sobą konieczności zmiany przepisów prawa polskiego. Orzeczenie to może jednak mieć wpływ na stosowanie przepisów w postępowaniach o odszkodowanie za naruszenie rozporządzenia 2016/679¹.

Sąd odsyłający przedstawił TSUE następujące pytania prejudycjalne:

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2 oraz Dz. Urz. UE L 74 z 04.03.2021, str. 35)

- 1) Czy dla powstania roszczenia o odszkodowanie na podstawie art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 wystarczy, że został naruszony przepis tego rozporządzenia chroniący osobę występującą z roszczeniem, czy też jest konieczne, aby doszło do dalszego uszczerbku u osoby występującej z roszczeniem, wykraczającego poza naruszenie przepisów jako takie?
- 2) Czy zgodnie z prawem Unii dla powstania roszczenia o odszkodowanie za szkodę niemajątkową na podstawie art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 jest konieczne, aby uszczerbek miał określoną wagę?
- 3) W szczególności- czy do powstania roszczenia o odszkodowanie za szkodę niemajątkową na podstawie art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 wystarczy, że osoba występująca z roszczeniem obawia się, że w wyniku naruszeń rozporządzenia 2016/679 jej dane osobowe trafiły w obce ręce, przy czym nie można tego stwierdzić pozytywnie?
- 4) Czy jest zgodne z prawem Unii, jeśli sąd krajowy, ustalając wysokość odszkodowania za szkodę niemajątkową na podstawie art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, stosuje odpowiednio kryteria określone w art. 83 ust. 2 zdanie drugie rozporządzenia 2016/679, które zgodnie z brzmieniem tego przepisu obowiązują jedynie w odniesieniu do administracyjnych kar pieniężnych?
- 5) Czy wysokość odszkodowania za szkodę niemajątkową na podstawie art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 należy ustalać również tak, aby poprzez wysokość przyznanego odszkodowania osiągnąć skutek odstraszący i uniemożliwić »komercjalizację« (kalkulowane akceptowanie administracyjnych kar pieniężnych i zapłaty odszkodowań) naruszeń?
- 6) Czy jest zgodne z prawem Unii uwzględnianie przy ustalaniu wysokości odszkodowania za szkodę niemajątkową na podstawie art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 jednocześnie popełnionych naruszeń przepisów krajowych, których celem jest ochrona danych osobowych, ale które nie są aktami delegowanymi lub wykonawczymi przyjętymi na mocy tego rozporządzenia lub prawem państwa członkowskiego doprecyzowującym rzeczony rozporządzenie?

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego TSUE stwierdził, iż art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 należy interpretować w ten sposób, że naruszenie tego rozporządzenia samo w sobie nie wystarcza dla uzasadnienia prawa do odszkodowania na podstawie tego przepisu. Osoba, której dane dotyczą, powinna wykazać istnienie szkody spowodowanej tym naruszeniem, przy czym nie jest konieczne, aby szkoda ta osiągnęła określony stopień wagi.

Jak wskazał TSUE, z brzmienia przepisu art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 jasno wynika, iż istnienie szkody majątkowej lub niemajątkowej (innymi słowy „szkody” która została „poniesiona”), stanowi jedną z przesłanek prawa do odszkodowania przewidzianego w art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, podobnie jak istnienie naruszenia wspomnianego rozporządzenia i związku przyczynowego między tą szkodą a tym naruszeniem. Wymienione trzy przesłanki muszą zostać spełnione kumulatywnie. W ocenie Trybunału, samo naruszenie przepisów tego

rozporządzenia nie wystarcza do przyznania prawa do odszkodowania (pkt 24 wyroku). Zdaniem TSUE, art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 sprzeciwia się przepisowi krajowemu lub praktyce krajowej, które uzależniają uzyskanie odszkodowania za szkodę niemajątkową w rozumieniu tego przepisu od warunku, by szkoda poniesiona przez osobę, której dane dotyczą osiągnęła pewien stopień wagi. Osoba poszkodowana ma na podstawie art. 82 ust. 1 tego rozporządzenia obowiązek udowodnienia, że rzeczywiście poniosła szkodę majątkową lub niemajątkową [zob. podobnie wyroki: z dnia 4 maja 2023 r., Österreichische Post (skoda niemajątkowa związana z przetwarzaniem danych osobowych), C-300/21, EU:C:2023:370, pkt 51; z dnia 11 kwietnia 2024 r., juris, C-741/21, EU:C:2024:288, pkt 36].

Powyższy pogląd przyjęty przez TSUE potwierdza stanowisko Prezesa UODO zaproponowane w opinii z 8 listopada 2022 r. Jak podniósł organ nadzorczy, polskie prawo nie uzależnia możliwości uzyskania zadośćuczynienia (odszkodowania) za szkodę od progu *de minimis* doznanego przez poszkodowanego uszczerbku. Z kolei wysokość odszkodowania za poniesioną szkodę niemajątkową musi być adekwatna do jej zakresu, gdyż zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła².

Odnosząc się do trzeciego pytania prejudycjalnego TSUE uznał, iż art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 należy interpretować w ten sposób, że dla uzasadnienia prawa do odszkodowania wystarcza wyrażona przez osobę obawa, że jej dane osobowe w wyniku naruszenia tego rozporządzenia zostały ujawnione stronie trzeciej, również jeśli nie można przy tym wykazać, że rzeczywiście miało to miejsce, pod warunkiem, że obawa ta wraz z jej negatywnymi skutkami zostanie należycie udowodniona. Jednocześnie TSUE stwierdził, że samo powołanie się na obawę, bez wykazania negatywnego skutku, nie może prowadzić do przyznania odszkodowania na podstawie tego przepisu (pkt 32 i 35 wyroku). Pogląd powyższy koresponduje ze stanowiskiem organu nadzorczego powołanym w poprzedzającym akapicie, iż prawo do odszkodowania wymaga stwierdzenia zaistnienia po stronie poszkodowanego szkody. Szkoda może przybrać również postać lęku bądź obawy, przy czym polska judykatura dopuszcza taki sposób rozumienia szkody niemajątkowej³.

Co do czwartego i piątego pytania prejudycjalnego TSUE orzekł, że art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 należy interpretować w ten sposób, że do celów ustalenia wysokości należnego na podstawie tego przepisu odszkodowania za szkodę, po pierwsze, nie należy stosować *mutatis mutandis* kryteriów ustalania kwoty administracyjnych kar pieniężnych przewidzianych w art. 83 tego rozporządzenia, a po drugie, nie należy przypisywać temu prawu do odszkodowania funkcji odstraszałej.

² Art. 362 § 1 Kodeksu cywilnego.

³ *tak* m.in. wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 17 grudnia 2021 r., sygn. akt III C 1169/19 Legalis nr 2841460.

Pogląd TSUE potwierdza w pełni stanowisko Prezesa UODO, iż nie ma żadnych podstaw, aby określając wysokość odszkodowania wynikającą z art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 posiłkować się kryteriami wskazanymi w art. 83 ust. 2 zdanie drugie rozporządzenia 2016/679, które zgodnie z brzmieniem tego przepisu obowiązują jedynie w odniesieniu do administracyjnych kar pieniężnych. W ocenie Prezesa Urzędu nie bez powodu kwestie odszkodowań oraz kwestie kar administracyjnych zostały w rozporządzeniu wyraźnie rozdzielone.

W zakresie ostatniego z pytań prejudycjalnych TSUE orzekł, iż odpowiedź powinna brzmieć tak, że art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 należy interpretować w ten sposób, że do celów ustalenia wysokości należnego na podstawie tego przepisu odszkodowania za szkodę nie należy uwzględniać jednocześnie popełnionych naruszeń przepisów krajowych dotyczących ochrony danych osobowych, których celem nie jest sprecyzowanie przepisów tego rozporządzenia, gdyż z motywu 146 zdanie piąte rozporządzenia 2016/679 wynika, iż przetwarzanie danych osobowych z naruszeniem tego rozporządzenia „obejmuje także przetwarzanie, które narusza akty delegowane i wykonawcze przyjęte na mocy niniejszego rozporządzenia oraz prawo państwa członkowskiego doprecyzowujące niniejsze rozporządzenie”. Jednocześnie TSUE podniósł, iż jeżeli zezwala na to prawo krajowe, sąd krajowy może przyznać osobie, której dane dotyczą, odszkodowanie wyższe niż pełne i skuteczne odszkodowanie przewidziane w art. 82 ust. 1 rozporządzeniu 2016/679, w przypadku gdy – biorąc pod uwagę fakt, że szkoda została również spowodowana naruszeniem przepisów prawa krajowego, takich jak te, o których mowa w poprzednim punkcie – takie odszkodowanie nie zostanie uznane za wystarczające lub odpowiednie (pkt 49 wyroku).

Wnioski:

Przekładając stanowisko TSUE wyrażone w wyroku z 20 czerwca 2024 r. w sprawie o **sygn. C-590/22 PS** należy stwierdzić, że wyrok ten nie pociąga za sobą konieczności zmiany przepisów prawa polskiego, ale może mieć znaczenie dla interpretacji przepisów dotyczących roszczeń odszkodowawczych za szkodę niemajątkową spowodowaną naruszeniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

Łączę wyrazy szacunku,
Miroslaw Wróblewski
Prezes Urzędu
Ochrony Danych Osobowych

/-dokument w postaci elektronicznej
podpisany kwalifikowanym podpisem
elektronicznym-/